

NEPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Végzetes

sakkfigurák

"A palesztinai kormány az angol kabinettel együtt nagy csapást mért az országépítésre. A Jewish Agency a mostani félelmi kvótára 11.000 bevándorló certifikátot kért, mert ennyit igényel a munkapiac. Az ezt ellenőrző vegyes bizottság 8000 munkást tartott szükségesnek. Ezzel szemben a kormány 4 hónapra összesen 770 certifikátot adott ki. Ha összehasonlítást akarunk tenni, akkor csak egyetlen számot állítunk ezzel szembe. Pontosan két esztendővel ezelőtt erre az időszakra 8000 munkás bevándorlását engedélyezték hat hónapra.

A hír általános megdöbbenést váltott ki Palesztinában, ahol a gazdasági élet dinamikus ereje követeli az újabb munkáskezelést, mert hiszen egy mesterséges munkásiány az építési program felborulását eredményezheti, anélkül, hogy az angol kormány állásfoglalása elég alantas célja megvalósulna, tudniillik hogy a megszorítás által több arab nyer foglalkozást zsidó naranccsokban és zsidó iparüzemekben. A mai atmoszférában erre még kevésbé logikus számítani, mivel a békés együttműködés ki van zárva zsidók és arabok között.

Amikor a világháború idején az osztrák-magyar hadvezetés leplezni akart egy debaclet, akkor egy nagy galíciai vereség ellensúlyozására azt közölte a híres Höfer, hogy „ezzel szemben áll Sabác bevételé”.

A mi „Sabácunk” az, hogy Herbert Samuel viscount-a, azaz gróffá nevezte ki az angol király a koronázás alkalmából. Talán szépségflastrom akar ez lenni? Nagyon gyenge „eredmény”, amitől egyetlen zsidó sem hatódhat meg. Főleg azért nem, mert éppen Herbert Samuel volt az, aki mint Palesztina első fő-kormányzója „lojalitásában” annyira ment, hogy végzetes hibákat követett el, amelyek következményeit még ma is érezzük. Herbert Samuel, az új viscount volt az, aki először vitt anti-zsidó (nem antiszemita, mert a szemita arabokkal szimpatizálnak) angol hivatalnokként Palesztinába, ő volt az, aki azt a főmuftit kinevezte, aki vezére a zsidóellenes kampánynak. S most, amikor végzetes csapás éri a sedul-t, akkor lesz gróf, a „mi Herbert Samuelünk”.

De nem csupán a világ zsidósága körében váltott ki megdöbbenést a kormány eljárása, hanem az arabok között is, holott az ő megnyugtatásukra akart ennyire konciliáns lenni az angol kormányzat. Ennek dacára a koronázás alkalmából a palesztinai arabság egyáltalán nem vett részt az ünnepeken, házaikat nem lobogózták fel, nem tartottak ünnepeket, viszont a koronázás napján küldtek Baldwin miniszterelnöknek egy táviratot, amelyben tiltakoznak még e nyomorult certifikát létszám ellen is.

A német és lengyel zsidóság körében valószínűleg „Torschlusspanik” kapott lábra. A kapuzárásról való félelem, amely érthető is, hiszen egyetlen reménységük lehet a jelenlegi súlyos helyzetből egy felvételre és emberföltölésüket abszorbeáló Palesztina Egy kapuit

feltárási zsidó otthon, ahová üldözött tömegeit minden korlátozás nélkül elhelyezheti.

Legújabb híreink szerint a Jewish Agency visszautasítja ezt a csúfság kiadott certifikát mennyiségét, mert ez valóban kigunyolása egy nép heroikus küzdelmének, amelynek egyetlen célja, hogy egy talpalattnyi földet kapjon a nap alatt, amely ma meg van már minden kis és sokkalta jelentéktelenebb népnek is, mint nekünk zsidóknak.

A világ zsidósága szimpátiával viseltetik az angolok iránt, ezt a spontán érzését dokumentálta a koronázás alkalmából is. Válasz minderre 770 certifikát négy hónapra. Arculcsapása ez a tizenhat milliónyi szerteszórtan

élő zsidóságnak, megszegyenítése a palesztinai zsidóságnak és ha mint „elbi” győzelmet is állítja be az angol kormány, nekünk ez édeskevés.

Százezrek állanak Palesztina kapui előtt, bebocsátást remélve és akkor „kapuzárási pánik”-ot idéz elő az angol kalmárszellem és laprovó politikai. Ami nekünk életkérdés, nekik legfeljebb taktika, amellyel az arabokkal sakkozhatnak. Szerencsétlen sakkfigurák lettünk, az angol világpolitika sakk-tábláján, amelyen lépéseinket aggódással és rosszindulattal kezelik.

Mit lehet ezután várni a királyi bizottság jelentéséről?

A lengyel legfelsőbb bíróság a przytiki per zsidó vádlottai ügyében újrafelvételt rendelt el

Varsó. — A legfelsőbb lengyel bíróság, mint harmadik legfőbb fórum, most tárgyalta a hírhedt przytiki per vádlottainak ügyét. Annakidején a radoni hadbíró ítélete ellen az egész lengyelországi zsidóság felzudult, mert a súlyosan elítelt zsidókról köztudomású, hogy csak végső kétségbeesésükben nyultak az önvédelem eszközeihez, míg a Minkovszky nevű zsidó házaspár elleni gyilkosságok megtörténtek marad-

tak és a lengyel vádlottak ellen nagyon enyhe ítéleteket hoztak. A lublini felsőbb bíróság helyben hagyta az ítéleteket, ezzel szemben most a legfelsőbb bíróság Eliezer-Kirschenzweig, Solem Lesco és Izsák Friedman nevű vádlottak ügyében perújrafelvételre utasította a lublini bíróságot. A többi zsidó vádlottak elleni ítéleteket helyben hagyta. A nem-zsidó vádlottak ügyében még nem döntöttek.

A bucaresti-i szakmai nagygyűlés a teljes románosítás mellett

Bucuresti. — Vasárnap az összes professzionális egyesületek, alakulatok együttes nagygyűlést rendeztek, amelynek célja az volt, hogy kimondják az összes foglalkozási ágak románosítását. A jelentést Periteanu, Istrate Micescu és Iorgu Petrovici készítették elő, tehát a nacionalista mozgalom három előkelősége. Ezek szerint türethetetlen a zsidók előretörése és a keresztény románok követelése ezeket a jogokat. A meglévő törvényes keretek között követelik a szupremáciát és az alkotmány rendelkezéseit nem lehet úgy értelmezni, hogy azok a románság ellen legyenek fordíthatók. Ma-

noilescu Mihai, a közgazdasági élet románizálását követeli. Popescu Buzeu az intellektuális munkahivatal megszervezését teszi elő. Az összes felszólalók statisztikákkal igyekeztek bizonyítani, hogy a zsidókat ki kell szorítani minden foglalkozási ágból.

Minden vonalon teljes románizálás, ne legyen zsidó ügyvéd, mérnök, orvos, vegyész, ne legyen zsidó kereskedő, iparos, ne legyen zsidó nagytőke és ne legyen zsidó munkás. Mindenhol való kirekesztésüket mondották ki ezen a nagy gyűlésen, amelyről határozatot is hoztak.

A Jewish Agency erőlyes tiltakozása az új bevándorlási kvótával szemben

Jeruzsálem. — Az új bevándorlási kvóta kihirdetésével egyidejűleg módosították a bevándorlási szabályzatot is, mely felhatalmazza a fő-kormányzót, hogy a hat hónapos periódusnál rövidebb időre is megszüntesse a bevándorlási kvótát. Így július végén, amikor a királyi bizottság jelentése megjelenik, a kormány újra szabadon dönthet a zsidó bevándorlás jövőjéről.

Az új rendelkezésekkel kapcsolatosan a Jewish Agency executive-jea rendkívüli ülésre gyűlt össze. A palesztinai lapok valamennyien a legélesebb hangon kelnek ki az új rendelkezések és a kvóta ellen és mint a „Haarec” rja,

a most történtek a zsidóknak adott ígéret nyílt megszegését jelentik, mely előtt a zsidó nép nem fog sohasem meghajolni. A „Davar” szerint ez nyílt hadüzenet a zsidók ellen. Illetékes helyen arra következtetnek, hogy július végéig nagy változások történnek Palesztina jövőjéről.

A varsói „Hajnt” jeruzsálemi tudósítójának értesülése szerint az executive manifesztumot fog kiadni, amelyben bejelenti majd, hogy csak a németországi zsidóknak négyszáz certifikátját fogadja el a Jewish Agency, a többi visszautasítja a kormány eljárása elleni tiltakozása jeléül.

A harcias chasszidizmus legmarkánsabb világhírű képviselője szállott sírba Spira Lázár munkácsi főrabbiival

— A „Népünk” eredeti riportja. —

A zsidóság egyik legmagasztosabb és legszebb ünnepének, a Sevuotnak beköszöntése előtt a modern hirszolgálatot végző technikai alkotások pillanatok alatt röpittek világgá a hírt Kárpátalja híres-nevezetes városából: Munkácsról, amelyben lakonikus rövidséggel közölték, hogy: Spira Lázár, a munkácsi rebbe elköltözött az élők sorából. A „Népünk” ünnepi száma már készen volt így csak röviden közölhetjük a halálesetet, le az elhunyt főrabbi olyan markáns egyéni-

SPIRA LÁZÁR z. c.

ség volt, hogy kötelességünk róla, életéről, halála körülményeiről részletesen megemlékezni.

Abból a portréból, amelyet már e lap hasábjain is közöltünk részben, meg azokból az adatokból, amelyekkel megismertettek bennünket azok, akik közelről ismerték, művei, írásai, mondásai, célkitűzései mind azt igazolják, hogy karakánabb, keményebb akaratú férfiú még nem igen ült főrabbi székben, mint az elhunyt munkácsi rebbe. Ha semmi mást ne tudnánk, csak azt olvasnánk, amit végakartának ismerünk, már ez is rendkívül jellemző volna egyéniségére. Ne nevezzék „caddik”-nak és ne nevezzék „gaon”-nak ha meghal, ne mondjanak fölőtte gyászbeszédet és mellékutcaikon vigyék a temetőbe, sírkövére pedig csak nevét írják. Halálon innen és halálon túl, életének minden megnyilatkozásában valami csodálatosan kemény léleknek bizonyult. Harcos egyéniség volt. De talán még ezzel sem mondtunk sokat vele kapcsolatosan. Egy ember, aki egy hajszálmira sem tért el meggyőződésétől. Ugy hitt az Örökkévalóban és úgy bizott abban, hogy ő látja mi az „Igazság” és a legfőbb jó, hogy ennek hitében kérlelhetetlen volt és meg nem alkuvó. Ahogy ő szembeszállt a Palesztina építéssel, ahogy perhorreszkálta az agudizmust, ahogy középkori eszközökkel, átokkal sujtotta annak idején a belzi híveit, olyan erőről tett tanúságot, amelyre példát nem találunk az utóbbi évtizedek — talán századok annalesaiban. A legbügöttebb rabbi is bizonyos esetekben tették engedményeket embereknek, intézményeknek, de Spira Lázár főrabbi soha semmilyen irányban megalkuvó nem volt. Természetesnek vehetjük ezeket, hogy az ilyen közből vésett egyéniségnek sok híve volt szerte a világon, akik meghajoltak eny-

nyi akarat előtt és vakon követték mestereiket, akitől most örökidőre búcsút kellett vegyenek.

A REBBE CSALADJA

Híres család leszármazottja volt reb Eleazar Spira. A galíciai Dynovban volt a hitközség lelki vezére Zwi Elimelech Spira, aki szentéletű tudós volt. A zsidó ünnepek történeti jelentőségéről írott „Bné Ászoschor” című munkája igen jelentős forrásmunka. Fia, Eliezer, Landshut rabbija a vallásosság kimélyítésével tűnt ki és már ő is keményen és eredménnyel küzdött korának asszimilációs törekvései ellen. Utána következett Slomo Spira, aki 1892-ig volt Munkács főrabbija. Utána következett reb Hers Spira, aki nagyszerű és kiváló kabbalista volt. Főműve a „Darké Tösuva” című munkája, az újabbkori halachikus irodalomnak egyik fő forrásmunkája. Művéről nevezik el Munkács egyik utcáját, amely a nagy zsinagóga mögött van. Responzumait „Zwi Tiferet” név alatt adták ki: kabbalisztikus munkájának címe: „Böer Lachaj Roi”. 1913-ban halt meg és ekkor választották meg egyhangulag fiát, aki Stryzovban 1871-ben született, a most elhunyt Spira Lázárt Munkács főrabbijának.

PALYAFUTASA

Csaknem egy negyed századig ült a munkácsi főrabbi székben a most elhunyt gaon és vele most megszakad a nagy dinasztia férfiága.

Már harminc éves korában „Minchas Eliezer” címen kiadta responzumait, amelyekkel már fiatalon nagy nevet szerzett zsidó tudósi körökben. „Sáaré Tóra” című műve szintén forrásmunkának számít a zsidó rituális irodalomban. De világi tudományokban is jártas volt. Állítólag nyolc nyelvet tökéletesen bírt. A híres rabbi kétszer nősült. Első feleségét nagyon szerette, de meddség miatt elvált tőle. Ez az első felesége egy oroszországi rebe leánya volt. Második felesége a komarnoi rebbe leánya, akitől leánya született. Leányát már tizenhárom éves korában eljegyezték egy rokonnal, aki nem is látta a leányt, csak négy évvel később bekövetkezett házasságuk alkalmából. Erről a világraszóló nagy esküvőről annak idején az egész világsajtó megemlékezett és nagy amerikai filmgyárak felvételeket is készítettek róla.

A FŐRABBI HAZA

Ódon kastélyszerű épületben rezideált a világhírű főrabbi. Lakása félemeleten volt és alatta a suterénben vendéglőnek is beálló konyhában sütöttek-főztek az odazarándoló idegenek, szegények számára. A ház udvara teljesen be van építve. Az egyik oldalon a munkácsi rabbi országos násziságának vezetése mellett a „Meir bal hanész” or-

szágrészi helyiségei vannak. Mellette tanács-termek. Az udvar hátulso részén hatalmas Beszhamidros magaslik ki, ahol a megboldogult imádkozásait és szüdjait szokta végezni, ájtatos és fanatikus hívei középette. Az udvar oldalsó részén vannak vejének, a most megválasztott utódának családi és tanulószobái. Itt van a bocher-menza is, ahol a lehetőség szerint gondoskodás történik arról, hogy az ifjuság gondtalanul merülhessen el a talmudi tudományokba, amelyeknek kevés elismertebb tudósa élt még ezen a földön, mint az elhunyt főrabbi.

A HALÁLHIR ES TEMETÉS

Már hónapok óta betegeskedett a főrabbi. Rosenthal professor már hónapokkal ezelőtt tudta, hogy csak idő kérdése, amíg a rettenetes kór elvégzi kárhözatos munkáját. Agyrák kimoztta a 65 éves világhírű férfiút és a család meg a bentfentesek tudták, hogy elkerülhetetlen a vég. Volt néhány hét, amikor javult a nagybeteg állapota, hívei reménykedtek is abban, hogy segíteni fog a sok ima és a hívek életnapjainak felajánlása. Mult hét keddjén azonban rosszul érezte magát. Délben magához kérte egyetlen leányát, hogy fontos dolgokat közöljön vele. A nagybeteg azonban látta, hogy leánya halálsápadtan várja szavait s ezért elállott szándékától, mert — mint mondotta — úgy látja, hogy leánya túl gyenge ahhoz, hogy meghallgassa szavait. Délután feleségét hívatta és közölte vele, hogy mennie kell az élők sorából:

— Az Örökkévaló magához hívott, letelet az időm, mennem kell!

Néhány órára rá megkezdődött haláltusa és a napi három órákor megszűnt dobogni az a szív, amely minden dobbanásával az Örökkévalónak és a zsidóságnak szolgált. Amikor a halálhír hajnalban elterjedt, hívei felkeltek és jajveszékelve, sirva vonultak a ház elé, ahol a temetésig ezerszámra álldogáltak a hívek ezrei. Ez a tipikusan zsi-

(Folytatása a 7-ik oldalon)

Gyermeke iskolába jár?

Gondoljon egészségére!

Láska el

SENLASLO (Szt. László)

fertőtlenítő toalettszappannal
DENTONAL fogpasztával

Udít — Fehérit — Fertőtlenít

Hogy képzelel a gróf ur?

Legutóbbi számunkban megemlékeztünk Bethlen István gróf volt magyar miniszterelnök parlamenti beszédéről, amelyben a zsidókérdéssel foglalkozik. Megállapította először, hogy van zsidókérdés s utána megindokolta, hogy miért. Szerinte 50—60 év alatt sok galíciai zsidó vándorolt be Magyarországra, akik rátermettségükkel és üzleti rutinjukkal elfoglalták a gazdasági pozíciókat, mert hiszen a gróf szerint kitűnő gyárvállalatokat, vállalkozásokat és üzleteket létesítettek és valahogy úgy lehetett értelmezni szavait, mintha olyképen képzelte volna el a dolgokat, hogy miután a zsidó rutin, rátermettség, üzleti szellem, nemzetközi kapcsolatok révén sikerült megteremteni az ipart, sikerült urbanizálni a magyar vidéket, imígyen szóljon a „rátermett” zsidó gyáros: esetleg budai Goldberger, vagy Auer Robert, az Egyesült Izzó igazgatója:

— Megteremtettünk hatalmas vállalatokat, sokezer embernek adunk kenyeret, a magyar ipari cikkeknek világhírnevet. De mert „rátermett” zsidók vagyunk, galíciai ivadék, viszont a magyar nem olyan komerciális érzékű, mint mi vagyunk, ime lássák szívünket és hogy érezzék belátásunkat, átadjuk a gyárat kishéri és bábolnai Tihamér urnak, aki vadászni, inni és lovat hajtani kitűnően tud, de mélységesen megveti az „üzletes zsidót”, meg mindent, ami a gazdasági élettel kapcsolatos. A zsidó vállalat tulajdonosa vagy vezetője vonuljon vissza egy szerény 100 pengős állásocskába, a jövedelem legyen a keresztény társadalomé. Így képzelel el ezt — ahogy a sorok között látjuk — még egy olyan államférfi is, mint gróf Beth-

len István. Sajnos, mi nem hisszük, hogy különféle kereszties mozgalmak ellen tudjanak tenni bármit is a magyar zsidók, ha legkönyölyabbnak tartott politikusok is ilyen abszolút naiv módon képzelik el a gazdasági adottságokat és az azokon való segítés módjait. Nem elbizakodottság mondatja velünk, de ha a megteremtett ipart és kereskedelmet olyan kezébe játszanák át, akik „von pick auf” nem értik, akkor egy-két év alatt romok volnának ott, ahol ma dübörögnek a gépek. Ez az egész „zsidókérdés” végeredményben oda konkludál, hogy létezik Magyarországon néhány száz gazdag zsidó és azok pozíciója fáj a legtöbb embernek. De vigasztalódjunk: ez fáj a középkorban is a grófoknak és ezért üldöztek, üldöznek és fognak üldözni bennünket az idők végtelenéig.

Salamon király szerepe az angol koronázáson

Nem tagadhatjuk le, mert akkor nem volnánk őszinték, ha az angolokat minden tekintetben a jó emberek népének ismertetnénk. Nem melegszívű nép, hanem inkább rideg kalmár szellem, amely végtelenül szereti önmagát, kényelmét, házat és hazáját s valahogy azt szeretné éreztetni legszívesebben a világgal, hogy érette és miatta kell legyen az egész világ. Ha a zsidókat csak vádolják azzal, hogy „kiválasztott nép”-nek tartja magát, az angolok természetesen találják, hogy ők a világ egyetlen boldogulásra született népe.

De amint tudjuk hibáikat, úgy el kell ismernünk azt róluk, hogy a világ legbiblia-tisztelőbb népe. Nem a zsidók tették világszerte ismertté az Ó-testamentumot, hanem az angolok. Sokszázra rug azoknak a nyelveknek száma, amelyekre az angolok lefordították és terjesztik állandóan a bibliát. — Van-e ebből hasznunk? Nem vesszük észre, mert hiszen minél jobban terjed a mi bibliánk, annál jobban gyűlölnék bennünket, holott elismerik róla, hogy a jelenlegi erkölcsi világrend alapjait rakta le. (A németek ezt

Szálanként magy
el a haja

PETROLEGGER
HAJSZESZT
MEGSZÜNTETI A KORPAZÁST
MEGELŐZI A HAJHULLÁST

is kétlik). Nem csodálkozhatunk tehát azon, hogy amikor VI. Györgyöt koronázták a westminsteri székesegyházban, akkor az érsek az oltár előtt a következőképpen szentelte fel a szentelt olajjal:

— Istenünk, ki egykor olajjal kentet fel a királyokat, főpapokat és prófétákat, hogy népedet Izrael tanítsák és kormányozzák, áldd és szenteld meg kiválasztott polgárodat Györgyöt, kit most szent papi hivatásunknál fogva ezzel az olajjal királlyá kenünk.

Majd azt is mondotta canterbury érsek: „Légy felkenve szent olajjal, Valamint Salamont királlyá kente Zádok a főpap és Náthán próféta, úgy légy felkenve, áldva és szentelve királlyá néped felett...”

Hiába horogkereszt és berlini, bécsi, pesti, varsói gyűlölet, azért ha valami patinát, valami igazán magasztosat akar a canterbury érsek mondani, amikor a világ legnagyobb birodalmának királyát koronázza, mégis az Ó-testamentum nagyságait sorolja fel példaképpen, akkor Salamont zsidó királyra hivatkozik, mint a legnagyobb meg-

A lublini öreg tanító

— Chasszid történet —

Távoli város felé utazott egyszer Rabbi Jákob Jichok, a lublini rabbi és a tanítványai elkísérték utjában.

Péntek dél volt már és közel kellett hogy legyenek a célhoz, amikor egyszerre utelágazáshoz értek.

A kocsis megkérdezte:

— Merre hajtsak?

A rabbi azonban nem tudta megmondani ezért így rendelkezett:

— Ereszd meg a gyeplőt és bíz a lovakra, hogy merre akarnak menni!

Igy is történt.

Nemsokra feltűntek egy kis város első háza. Csakhamar kiderült azonban, hogy nem ebbe a városba igyekeztek.

— Itt nem szabad felfednetek: ki vagytok! — rendelkezett a lublini.

— De akkor hogyan jutunk majd szombaton lakáshoz, meg ételhez, uram? — kérdezték a tanítványok.

A caddik ugyanis, még mielőtt az este beállt, mindig szétosztotta a szegények közt, ami pénzádományt napközben hozzá hoztak.

— Menjünk csak az imaházba — felelte a rabbi. — Ott bizonyosan akad a háziurak között olyan, aki szombati vendégül elfogad bennünket.

Igy lett.

Az imaházban a rabbi olyan sokáig imádkozott, hogy végül majdnem magára maradt.

Amikor felemelte fejét, a szoba végében már

csak egy töpörödött ősz, öreg emberke időzött, aki nyolcvan esztendő s megvált s megkérdezte tőle:

— Hol töltöd az ünnepi estét?

— Sejtelmem sincs róla hol — felelte a caddik.

— Menj csak a vendégfogadóba és szombat elmulta után majd gyűjtést indítok számlád kifizetésére — ajánlotta az öreg.

— Nem megyek a vendégfogadóba — mondotta Rabbi Jákob Jichok —, mert ott nem mondhatom el a gyertyagyújtási áldást.

— Az én házamban csak egy kevés kenyér, bor akad — kockáztatta meg némi vonakodással az öreg.

— Nem vagyok falánk — szólt a lublini és együtt mentek el az imaházból.

Othton a bor és kenyér áldása után megkérdezte az öreg:

— Honnan való vagy?

— Lublinból jövök.

— Akkor láttad a híres rabbit is?

— Láttam.

Az öreg hangja megremegett:

— Beszélj nekem róla.

— Miért akarsz hallani a rabbiról? — kérdezte a caddik.

— Ifjúkoromban tanító voltam — beszélt az öreg — és ő növendékeim közé tartozott. Nem sikerült felfedeznem benne rendkívüli képességeket. De később értesültem, hogy nagy ember lett belőle. Amióta ezt tudom, minden héten böjtölök egy napig, hogy így érdemesnek találtsam arra, hogy még egyszer színe elé kerüljek. De Lublinba nem utazhatom, nem futja a jövedelmemből s gyalog nem kel-

hetek utra, mert gyenge vagyok már és nagyon öreg...

— Emlékszel-e valamire a lublini rabbi gyermekkorából? — kérdezte most a rabbi.

— Keresnem kellett őt napról-napra — mondotta az öreg. — Az iskolából mindig megszökött. De később magától jelentkezett.

Csavargásért bizony meg is vertem néha. És egyszer kilestem a titkát. Utána mentem. És láttam, hogy az erdőbe egy hangyaboly mellé letelepedve, ekként beszél a susogó lombok közt az ég felé: Halljad Izrael az Örökkévaló, a mi Istenünk, az Örökkévaló egyetlenegy! Amióta ezt láttam, nem emeltem többé kezét rá.

A lublini ebben a percben megértette: miért hozták a lovak őt ebbe az idegen városba. Felemelkedett ültéből s így szólt:

— Nézz reám! Én vagyok az, akiről kértél, hogy beszéljek. Én vagyok a lublini rabbi.

A kis öreg elájult erre a szóra s csak nagynehezen tért ismét magához.

A szombat elmúltával a caddik tanítványával egyetemben elhagyta a várost.

A kis öreg elkísérte, amíg csak el nem fáradt, aztán visszafordult s csendesen hazaballagott.

Othton pedig ágyának dőlt és meghalt.

A rabbi, aki folytatta utját, ezalatt társával együtt egy másik helységbe ért, betért a kocsmába s vacsorája elköltéséhez fogott.

Egyszerre azonban letette a kését és a pílát s körülbelül ugyanakkor, amikor a másik városban az öreg tanító lelke elszállt földi porhüvelyéből, megindult hangon így szólt:

— Fiaim, visszafordulunk. El akarom temetni öreg tanítómát...

tiszteltetésre s nem Julius Cézárra és a zsidó profétákra és nem másokra . . .

A puritán angol, minden esetleges hibája dacára, Bibliászerető és tisztelő nép . . . amiről még a nagy parádénál sem feledkezik meg.

Bentoiu alminiszter

és az ügyvédek határozata

Az igazságügyminiszteriumban működő Aurelian Bentoiu alminiszter nyilatkozott a Bucurestiben megtartott ügyvédgyűléssel kapcsolatosan. Ujságotvasók ismerik a bucarestii ügyvédgyűlés „eredményét”. Numerus nullust követeltek a szélsőséges ügyvédek, az „autochton” románság százpercentes szupremáciáját. Azt is tudjuk, hogy Dobrescu volt főpolgármester elnöklétével, a demokratikus érzelmű ügyvédek, meg a kisebbségek külön ülést tartottak, amelyen élesen kikelték a gyűlölködésnek az ügyvédi kamarákba való bevitelle ellen.

Most az alminiszter nyilatkozott és ebben kifejti, hogy a miniszterium kötelessége a törvényesség fölött örködni. De különben nem száll szembe elég kategorikusan ezekkel a törekvésekkel, holott azt várta volna az ország nem elfogult közvéleménye, hogy súlyosan elítélő nyilatkozat fog elhangzani illetékes helyekről. „Egyelőre” magánvéleménynek tekintik a jobboldali ügyvédek határozatát.

A román sajtóban sem zudult fel a tiltakozás elég erélyes hangon. Egyedül a „Patria” az, amely „a legsúlygyenteljesebb kortársi esemény”-nek tartja. Az igazságosság védői, saját kollegáikkal szemben a legkevésbé igaságtalanságot követtek el. — Csak az első lépés ez. Utána majd kizárják azokat a román ügyvédek is, akik nem térdelnek le a hitlerista kereszt előtt. Végül azt írja a Patria:

Allamok hatalma nem a türelmetlenség által előidézett széthúzáson alapszik, hanem az összes polgárok lojalitására, amely a törvény előtti egyenjogúságból fakad.

Mit mondjunk mi zsidók? Kiáltjuk azt, hogy a legrémesebb barbarizmus ez? Ha az ügyvédek éhhalálnak akarják kiténni kollegáikat, mi lesz tovább? Amikor nem törvénytudó foglalkozási ágakban, hanem csak ösztöneikre hallgató emberek követelik majd a „kollegák” éhhalálát? Nem lehet így! Mi még bízunk az emberi józanságban és megértésben, mi még minden keserves tapasztalat dacára hiszünk abban, hogy ez a barbár határozat nem kerül kivételre. Egy azonban bizonyos: Alaposan elveszik kedvét a zsidó hitalságnak, hogy jogi pályára lépjen. De vajjon mit ajánljunk nekik helyette? Keserves zsidó sors, nagyon szomorú és nagyon nyomoruságos . . .

Mit teremtettek a magyar

zsidók?

A budapesti képviselőházban az ismert nevéű keresztény képviselő, Rupert Rezső a zsidóellenes támadásokkal szemben felsorolta a magyarországi zsidók érdemeit is:

Kénytelen vagyok én, a legtiszteletesebb keresztény felfogású emberek sorából valók közül felszólalni, akinek semmiféle vagyoni vagy üzleti kapcsolata a zsidósággal nincs.

Nem említem fel a magyar szellemi és művészeti élet terén érdemeket szerzett zsidó jeleket, meg akarok felekezni Simonyi Zsigmondról, Eallagi Mórról, Acsádi Ignácra, Goldzieher Ignácra, Marcali Henoikról, aki Hóman Bálint tanítómestere volt, Goldmarkról, Vámbéri Arminról, Stein Aurélról, Mezei Ernőre, Vázsonyi Vilmosról, ideszámíthatnám Csemegi Károlyt is. Egy egész végtelen sorát említhetném még fel azoknak, akik ha nem lettek volna, sokkal szegényebb lenné a mi nemzeti életünk, a mi irodalmi, művészeti és történelmi életünk.

Rupert ezután a zsidóság közgazdasági érdemeiről kíván szólni, ami iránt egyesek érzéketlenek. Ha 1839-ben nem jutott volna eszébe egy Fischer Mór nevű zsidóvallású derék magyar embernek, hogy Herenden porcellángyárat alapítson, ami azóta világmárka lett, nem tudja mit akarnának tőle elvenni. A Goldberger gyár egyik kitűnő gyártmányáról szóló elismerő okiratot, mint védegyeleti igazgató, Kossuth Lajos írta alá. A tulajdonosul Szurday Róbert, akinek nagyapja 124 évvel ezelőtt alapította azt a vállalatot, amelyből a Magyar Pamutipar kifejlődött. Kiváló zsidó családok alapították például a cukoripart, a Hatvany-Deutsch és Brüll családok. A bőrípárt a Wolfnerek, a Mauthnerek, a gőzfűrészipart Lövi Dávid és fiai, akik ugyszóloán Ujpest megeremtoi voltak. A faipart a Propper és a Groedl család. A nehézipart, a salgótarjáni vállalatokat Feldmann Chorin, a Magyar Altalános Kőszent Herz Zsigmond, a Rimamurányi Bíró Armin és Laczkó Antal. Itt vannak a Weiss Manfréd művek, itt van az Izzólámpaipar, amelyet az Egger család alapított, Aschner Lipót fejlesztett, a

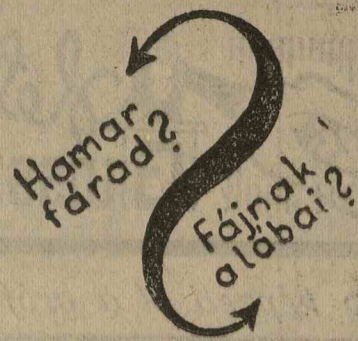
Nagy ünnepek közepe tette vett részt az angol zsidóság a királyi koronázáson

Királyi kitüntetések számos zsidó család számára

A londoni zsidóság és az egész angol birodalom zsidóságával együtt, a legmélyebb együttérzéssel vett részt a koronázáson. A zsidó lakta kerületekben már előző este óriási tömeg hullámzott az utcákon és a zsidó közintézmények, templomok ormain lengett az angol birodalmi zászló. Magánházakon virággirlandok diszelegtek. Vasárnap nagyszabású ünnepi istentisztelet volt és J. H. Herz országos grand-rabbi egységes imarendet alapított meg az egész birodalom számára.

Lionel Rotschild, Lord Bearstead és Sir Robert Waley Cohen a „Times”-ben felhívást bocsájtottak közre, amelyben egy koronázási alapra szólítják fel az angol zsidóságot, amelynek célja az ifjuság törekvéseinek támogatása lenne. Hivatkoznak a gloucesteri hercegnek egyik nemrégiben tartott beszédére, amelyben örömmel üdvözlö a zsidó ifjuságnak, az angol ifjusági mozgalomba való bekapcsolódását. A zsidó cserkészek szövetségébe fog tömörülni ez az ifjuság, amelynek a pénzügyi alapjait, éppen ez a most közreadott felhívás utáni adakozás lesz hivatva megteremteni. A most koronázott király is örömet fejezte ki, amiért a zsidó ifjuságot is bekapcsolják ebbe a hazafias munkába.

Százezer fontot akarnak összehozni erre a célra, amelyből a kisemberek apró jegyzéseiből eddig 50.000 font már összegyűlt.

Vegyen „Aesculap” talp betétet

sörípárt amelyet Perlmutter Jakob alapított, a gabonakereskedelem, amelynek Strasser és König, a Tószegi Freundok voltak alapítói. A tengeri hajózást Léderer Sándor és Lánzi Leo alapította. Azt akarom ezzel a felsorolással elérni, hogy ha kellemetlen is, tessék az érdemeknek is a szemébe nézni. A magyar bankok, a Kereskedelmi Bank és a többiek hozták be ide a száz és száz milliókat a magyar költségvetésbe, amely 1867 óta mindig deficitel volt. Wahl Albert és Tausig Tivadar építették a magyar helyi érdekű vasutakat. A zsidóvallású magyarság is teljesítette a maga kötelességét és nekünk, mint keresztényeknek ezt kötelességünk elimerni.

A KORONAZASSAL KAPCSOLATOS KITÜNTETÉSEK.

A királyi koronázással kapcsolatosan számos zsidó család nemességét kapott. Így Sir Herbert Samuel „viscount” lett, ami grófi rangnak felel meg, az Oldhams Press vezérigazgatóját: Julius Walter Eliást báróította a király. Ausztrália volt zsidó főkománnyója: Sir Isaac Alfréd Isaacot, a Bathrend nagykeresztjével tüntették ki. A British Empir rend tisztikeresztjét kapták: Emil Hauser, a palesztinai zenekultura terén kifejtett érdemei elismeréséül. Csahim Solomon, aki a palesztinai közélet terén kifejtett munkálkodásáért kapta a kitüntetést. Michael Aleinikoff szintén hasonló érdemekért. A nem zsidó kitüntetettek között van többek között Dill tábornok, akit most helyeztek vissza Palesztinából Londonba. Számos tisztet és közkatonát is kitüntettek, akik a mult évi palesztinai rendcsinálásában résztvettek.

Itt emlíjük meg, hogy az új viscount Herbert Samuel, május 27-én nagyszabású előadást fog tartani a világ gazdasági kérdéseiről.

x Olcsón nyaralhat Bulz községben (Iadvölgy állomás) Silbersstein Bernáthnál. Gyönyörű vidék, klimatikus levegő, 500 méter a tenger felett. 25%-os vasúti kedvezmény. Szigoruan orth. kóser konyha. Sinautó csatlakozás a remeci Stâna-ra. Felvilágosításért forduljon: Silberstein Bernáthhoz, Bulz, Gara Valea Iadului.

Ha Brasovba jön és jól akar étkezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13. et. II. szám alatt.

Orthodox kóser vendéglő Párisban!

A párisi világkiállítás látogatóinak figyelmébe ajánljuk

Kartmann Simon orth. kóser vendéglőjét **Paris**
Ardeali konyha, szolid árak! 4-e. Rue Ferd. Duval 19.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, Strada Iosif Vulcan 4
Telefon: 440

Előfizetési árak:

Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak	500 lei
Magánosoknak egészévre	300
félévre	160
negyedévre	85
Külföldön: Csehszlovákiában	120-80, 45, 25 ck.
Jugoszláviában	180, 95, 50 dinár
Magyarországon	25-15 pengő
A többi államokban	10-5 dollár

Naptár 5697

„Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Péntek: Szivan 11, május 21.

Szombat: Szivan 12, május 22. 1: פריק

Heti szidra: נשא

Heti haftora: ויהי איש אחד

Szombat kezdete:

üzlet bezdrás 7.45

gyertyagyújtás 7.55

Istentisztelet kezdete 8.10

Szombat befejezése 9.00

Aki gyűlöli a zsidót, az ellensége a kereszténységnek

írta: WILLIAM T. MANNING,

az amerikai protestáns egyház newyorki püspöke

Evek hosszú sora óta dolgozom annak a nagy célnak az érdekében, hogy előmozdítsam a katolikusok, protestánsok és zsidók között a felekezeti békét és megértést. Ez a munkám mélyes megelégedéssel tölt el. A felkezezték közötti lelki kapcsolat azt jelenti, hogy hitünk Istenben mélyebb és igazabb lesz, ha a magunk öszinte meggyőződése szerint, lelkiismeretünk szavára hallgatva követjük az Isteni ideált.

Mindnyájan tudjuk, hogy a világ súlyos krízisen megy keresztül. Fantasztikus mozgalmak söpri végig a civilizált országokat: mozgalmak, amelyeket husz évvel ezelőtt lehetetlennek tartottunk volna és amelyek egy új kataklizma, egy új világháború rémségeivel fenyegetik a világot. Egyre világosabban látjuk, hogy az egyénnek választania kell két erő között. Az egyik: az erőszak és zsarnokság világa, amelyet kommunizmusnak vagy náciizmusnak neveznek. A másik: azoknak az Isteni ideáloknak a világa, amelyet minden igazi vallás hirdet. Ezek az ideálok az Igazság, Testvériség, Szabadság ideálja, amelyeket a demokrácia testesít meg és amelyeknek a demokrácia ad politikai formát és kifejezést.

Mindnyájunk közös Teremtőjét imádjuk mindenki a maga módja, a maga meggyőződése szerint. Keresztény testvéreimnek azt mondom: maradjatok hűvek a hitetekhez, akár katolikusok, akár protestánsok vagytok. De még hangosabban mondom nekik ezt: ha a ti hitetek igaz és erős, akkor ki fogjátok vetni a hitetektől az előítéletet, a türelmetlenség gonosz szellemét. Az igazi kereszténység a szeretet és jóakarát mindenkivel szemben, akár milyen fajú, nemzetiségű vagy vallású is. De ne higgyétek, hogy a mi kereszténységünk csak a türelmet hirdeti. A türelmem nem elég. Igaz is kell értenünk a más vallású emberársunkat és tisztelni kell az ő meggyőződését és Istenhitét.

Zsidó testvéreimnek pedig ezt mondom: minden igazi keresztény mélyes tisztelettel és megbecsüléssel viseltetik a zsidó népet azért a szerepéért, amelyet a világ vallási történetében játszott. Minden igazi keresztény mélyes sajnálja a zsidó népet azokért a szenvedésekért, amelyeken keresztül

kellett mennie és megveti azokat az állítólagos keresztényeket, akik ezeket a szenvedéseket ráérték.

Elmondhatatlanul megdöbönt bennünket, hogy ilyen szörnyűségek még ma, a mi civilizált világunkban is megtörténhetnek. Ki kell jelentenünk, hogy az, aki érzéseiben vagy tetteiben antiszemita, egyúttal antikeresztény is. Aki gyűlöli a zsidót, ellensége a kereszténységnek. Ki kell jelentenünk, hogy az antiszemitizmus nemcsak az isteni és keresztényi törvényekkel ellenkezik, hanem az ellenkezője mindannak, ami az emberben nagy és nemes és emberi. Faji vagy vallási előítélet, fajok vagy vallások üldözése szöges ellentétben áll a keresztény vallások minden tételével.

Az antiszemitizmus bűnei — büntettek az emberi szabadság és testvériség nagy gondolata ellen — a világháború szomorú pszichózisának utórezgése. Ezek a bűnös rendszerek — neveznek őket akár kommunizmusnak, akár náciizmusnak, — nem maradhatnak fenn sokáig. El fognak tűnni, mert Isten ellenük van és mert ellenük van minden igaz ember is.

De addig, amíg itt vannak, amíg szörnyűségeiket látjuk, nekünk, akik hiszünk a demokráciában és megvetjük a zsarnokságot, meg kell találjuk egymást. Szeretnünk és tisztelnünk kell egymást, bármiféle felekezethez tartozunk is. Ezzel a kölcsönös megértéssel szolgáljuk igazán mindnyájunk Teremtőjét és az emberi és Isteni demokráciát is.

— Joachim Prinz berlini rabbi Amerikába költözik. Berlin. — Ismét szegényebb lett a német szenvedő zsidóság egy kiváló vezérével, aki eltávozik a Harmadik Birodalomból. Prinz sok zsidónak nyújtott vigaszt és adott kitartást a nehéz idők elviselésében. Mint a német zsidóság egyik lelki vigasztalója, mint prédikátor rendkívüli szeretetnek örvendett Berlinben és távozása nagyon fáj a bajsújtotta németországi zsidóságnak. Mostanában tért vissza dr. Joachim Prinz amerikai utjáról. Nagy zsidó rendezvények ünnepi szónoka volt és angol nyelven tartott előadást a cionizmusról és Palesztina felépítésének terveiről. Az „United Palestine Appeal” meghívta dr. Prinz-et, hogy tegye át végleges lakhelyét Amerikába, ahol vezetője lesz a Palesztina-kampanyának. Egyúttal New-Yorkban rabbiállást is be fog tölteni és docens is lesz és előadásokat fog tartani a zsidó történelemből. Dr. Prinz elfogadta a meghívást és a nyár folyamán végleg az Egyesült Államokba költözik.

x Kimondottan szép, 22 éves, érettségizett urileány 300.000 lei hozománnyal férjhez menne egy magas növésű, önálló, művelt kereskedőhöz. Bővebbet Mirea házasságközvetítő iroda Cluj, Strada Mareşal Foch 25.

— A lengyel mészárosok a teljes vágási tilalom behozatala mellett. Varsó. — A lengyelországi mészárosok országos szervezete emlékiratot nyújtott be az illetékes miniszterhez, amelyben a rituális vágásnak a végleges betiltását követelik. Az emlékirat rámutat arra, hogy a zsidó mészárosok az állatok hátulso részét, amelyet nem adhatnak el kósernek, áron alul árusítják és ezáltal nagyon lerontják az árakat. A keresztény mészárosok küldöttsége felkereste Prvstora asszonyt is, aki tudvalevőleg megindítója volt az egész zsidóellenes kampánynak és felkérték, hogy a sejmben lépjen fel a zsidó vágatás teljes betiltása érdekében.

Magas-Tátra

STARY-SMOKOVEC (Ú-Tátrafüred)

Elsőrangú házak, úgy Stary Smokovec, mint Tatr. Lesnan. Legmodernebb komfort, kényes ellátás. — A panzió árakból elő- és utószezonban 10% engedmény. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

Schreiber Mór, Stary Smokovec CSR.

SCHREIBER

ORTH. PANSIO Tel. 43

TATRA-LESNA

Villa Erika, p. p. Tatr. Lomnica. Tel. 28.

fejfájás ellen Beretvás panzilla!

x BUGUREŞTIBEN ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel Herschkovits Samu orth. kóser panzióját, Calea Rahovei 24 sz. alatt (Tribunal mellett).

— Anglia közoktatásügyi minisztere a zsidókérdésről. London. — Oliver Stanley angol közoktatásügyi miniszter egy banketten vett részt, amelyet a zsidó vallási nevelésügyi inézmények rendeztek. A miniszter beszédet tartott, amelyben többek között azt mondotta, hogy amit magának követel, azt szívesen meg kell adja másoknak is. „Az én vallásom nem azonos az Önökével — mondotta — de ha én azt kívánom, hogy gyermekeim őseimnek vallásában neveltesék, akkor Önöknek is joguk van ehhez. Az utóbbi években a zsidóság tragédiája újabb fejezetekkel szaporodott. Az én emlékezéseim nem nyulnak vissza hosszú időre. De a világháború előtt 20 évre igen. És emlékszem, hogy akkor senkitől sem kértezték, zsidó-e, vagy keresztény? A háború komor napjaiban senkisé kérdezte, hogy meg akar-e halni, vagy sem? Neked nem kell meghalni éretted, mert zsidó vagy. És most békében mondhatjuk-e valakinek, hogy nem élhet velünk? Ezt árulásnak kell minősítenünk azokkal a zsidó százezrekkel szemben, akik ha kell mindent feláldoznak hazájukért”. Ezután dr. J. H. Herz főrabbi beszélt, aki ismertette a zsidó nevelésügvet más országokban. Különösen hangsúlyozta, hogy Oroszországban megszüntettek minden vallási nevelést.

— ARADON, ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel Klein Dávid orth. kóser vendéglőjét, Piaţa Avram Jancu 11.

A műve't nő

tudja, hogy bőrének legnagyobb ellensége a kemény víz, mert a vízben levő feloldott kemény ásványi anyagok, mész stb. a bőr időelötti ráncosodásának, eldurvulásának vagy foltosságának kórokozói. Ön tudja, hogy a leggondosabb és legköltségesebb szépségápolás is eredménytelen, ha kemény vizet használ. Öntsön tehát mosdóvizébe Mack's Kaiser Borax-ot és tegye oly csodálatosan lágygyá és antiszeptikussá, mely a legérzékenyebb bőrnek is megfelel. Arcbőre, teste szépségét megőrzi a Mack's Kaiser Borax szappan, az enyhe, finomhabu hölgyszappan.

Mulandó minden... mulandó a kő is...

A pesti Orczy-ház és másfél százados zsinagógája eltűnik a föld színéről

Történetek és legendák a muzeális értékű templomról. — Szigorúan őrzik a pesti zsidóság a vallási tradíciókat. — Szombaton nincs kereskedelem a zsidó utcákban.

A „Népünk” eredeti riportsorozata

Budapest, május hó. — Rendkívül sok ember él a világon, különösen a kontinens nyugati részén, vagy odaát Amerikában, akik az olyan egyformán hangzó Budapest és Bucuresti között alig ismerik a különbséget. Mi itt lakunk, mi tudjuk, hogy az egyik a magyar főváros, a másik a románoké. De ha zsidó szemmel nézzük, akkor még érdekesebb ellentétet veszünk észre. A két fővárost ezer kilométer választja el — földrajzilag és a zsidóságot még több ezer kilométer — érzelmileg.

Alkalmam volt most egészen közelről összehasonlítani a két világáros zsidóságát. Bucuresti zsidósága — általánosságban beszélünk — a zsidó vallás tétéles törvényeiből néhány pontot „kihagy”. Példa erre a szombat megtartása. Bucurestiben alig van zsidó üzlet zárva szombaton. Csak ezrelékben kifejezhető a számuk az összzsidósághoz viszonyítva. A kóserságra sem nagy súlyt fektetnek. Még a nagy hitközség maga sem szigorú. De a zsidó önérték százpercentes. A zsidó összetartás teljes. A zsidó öntudat imponáló. Gerinces, bátor, önértékes zsidó a bucarestii. Csak vallási kérdésekben „könynyelmű”, minden más, zsidóságot érintő problémát véres komolysággal fogad.

A budapesti zsidó? Közelről láttam szombatját. Vannak utcák, ahol nem szombat, hanem komolyan „sabbat” van. Nyugalom. Az utca levegője, hangulata egészen vidékiesen szombatos, még ha hatalmas berkaszármák közötti utcák levegőtlenége és szűkössége, poros aszfaltjával, a világvárost is jelenti. Ahol nagyon régi a zsidó település Pesten, ott régiek a tradíciók. A „link” Pest itt nem létezik, inkább olyan „bálbátis” minden, olyan patriarchális, a lehuzott redőnyök, meg a szombat déli tanulás a Sasz Chevrában és az általa fenntartott Orczy-házi talmudelőadásnál, ahol egészen homoly stúdiumok folynak.

Bucurestinek is van egy péntekesti és szombat délelőtti „hangulata”, élménye a Corall templomban, meg a spanyol nagyt templomban. Olyan „ideges” imádkozás ez, érezni lehet, hogy a zsebekből senki sem pakolta ki a „mükcé”-ket, senki sem vett tiszta inget délután (legfeljebb reggel!) senki sem vett szombati ruhát, hanem úgy porosan, fáradtan, a napi harcokból került be a templomba egy adag áhitatra, azután továbbrohan. Ezt éreztem a zsufolt Dohány-utcai templomban is péntek este, meg szombat délelőtt.

Egészen más az ortodox Kazinczy-utcai nagyt templom. Ez hiába áll a magyar székvaros kellős közepén, olyan, mint egy folklorikus kiállítás. Vannak benne különféle szigetek. Amott az egyik sarok egy ideplántált pozsonyi részlet. Másutt meg egy rész Oradeából. De van munkácsi színfolt is, meg ha kell bonyhádi, vagy paksi is. De Makó sem ismeretlen és Sighet sem. Keverék ez, amelyet egy rettentő kohézionális erő tart mégis össze. A szigorú tradíciók. Az igazi hit. Mintahitközség — mintatemploma. Hiszen itt nem lehet valaki hitközségi tag, csak ha szombatot tart. Nem úgy, mint másfelé, az ortodox hitközségeknél.

Itt is látok gondtalan és gondterhes arcokat, a hátulso padokban proletárt, az első sorokban jóllakott burzsoáziát. De alig van türelmem várni, mert amint hallottam, a 150 éves Orczy-templomban az utolsó

szombati imádkozás van, mert utána jön a rombolás.

MÉG EGY UTOLSÓ LATOGATÁS AZ ORCZY-TEPLOMBAN

Idegen vagyok, csak évtizedes egy-két emlék fűz ehhez a templomhoz. De mégis érzem, hogy valami fáj... és elképezelem ezen keresztül, hogy mennyire fájhat annak, aki már 50—60 évvel ezelőtt idejárt és apja idehozta először, itt lett barmicvoh, itt lett völegény és itt mondott kaddist apja után. És most „összkomfortos” bérpalotai lakás lesz ott, ahol annyit imádkoztak az Urhoz, joban, rosszban egyaránt.

Tanulás van szombat délben. Nem is egy, hanem öt helyen. A budapesti vallásos zsidóság legtekintélyesebb és módosabb balbatamjai által. Olyan jó kisvárosi vidéki tanulás. Nincs autoklaxon és villamoscsilingelés, hanem a jó öreg melódia, a „zugt de gemore”...

Odafordulok az egyik idősebb urhoz és kérdelem:

— Mi lesz ezzel a sok emberrel, akiknek ez az imádkozás és tanulás napi élet-szükséglet lett?

— Majd elhelyezkedünk valahogy, bár a többi imaházakban, tanházakban alig van férőhely, mert — boruch hasém — mindenütt teli van. Mert Budapest imádkozik, Budapest tanul. A román főváros zsidóságának nagyobb a szíve, önzetlenebb, öntudatosabb, gerincesebb és szívósabb. Ez csüggedőbb, asszimilánsabb, mimikribb — de sokkal vallásosabb. Erre gondolok, erre az összehasonlításra, mikor a kopott lépcsőkönm mentem a templomba és amikor néztem a dusfaragású oszlopokat és padokat. Nemcsak én bucsuzom ettől a templomtól, hanem a bennszülöttek is. De azért a szombati áhitatba nem vegyül gyász, mert gyászolni nem szabad még embert sem szombaton, hát még köveket, ha szent kövek is... Bizonyos, hogy egy lélek sem vész el innen, amiért új hajlékba kell menni. Még egy fél kilométerrel többet kell gyalogolni, még odaér az ember? Mit tesz az egy zsidónak, még hozzá egy edzett fővárosi zsidónak? Hiszen sokszor egy reménybeli üzletért is kell ennyit menni, hát amikor Róla van szó, a Szent Nevéről...

MÉG EGY EMLÉK AZ ORCZY-HÁZBÓL...

Most, hogy végleg eltűnik a föld színéről, engedjék meg, hogy még egy emléket elmondjak róla. 1831-ben nagy kolera-járvány pusztított Pesten. Az előző évben nyílt meg két imaház is az Orczy-házban, amelyet tulnyomó többségben zsidók laktak. A járvány folyton terjedt. Megbénult a kereskedelem és erre a hitközség vezetői kimondták, hogy minden „gutgesinnt” zsidónak enyhíteni kell a nyomort. A járvány idején egy tizenhat tagú bizottság éjjel-nappal permanenciában volt. Nem ismert a zsidó jótékonykodás akkor sem vallási különbséget. Augusztus 3-tól kezdve két hónapra át naponta 82 keresztény családot is elláttak hussal és kenyérral, amiért József nádor külön köszönetet mondott a zsidóságnak. A járványra való tekintettel betiltották a két perselyes házról-házra való járását és egy hét múlva újabb járvány szobával bővi-

tették ki a Kazinczy-utca sarkán álló házat.

Közben az Orczy-ház házmestere megbetegedett kolerában és meg is halt. A házmester családja titkolta a halálesetét, így az előirt időn túl 30 óráig terjesztett borzalmas ragályt a halott. Három nap alatt 45 ember kapta meg az Orczy-házban a lerát. Mivel a ház ügyvéd gondnoka volt elég erélyes, egész „forradalom” ütött ki a ház lakói között. Az ügyvédnek el kellett menekülni. Az akkori őszi nagyünneken maga a hitközség zárta be a két templomot, nehogy terjedjen a ragály. Szerencsére októberre elmúlt a veszedelem és nek öröme nagy háláadó istentisztelet tartottak, amelyen 105 forint gyűlt össze, amelyet elküldöttek a városi tanácsnak, hogy ossza szét azon családtagok között, akiknek elpusztult családfőjük kolerában nem tudják eltartani magukat.

Ez az epizód az Orczy-ház történelmének

EGY RENDŐRI HIR és AMI MÖGÖTTE VAN

Novellát is lehetne írni róla. De kezdjük csak a tényekkel. A pesti újságok néhány nappal ezelőtt a következő hírt közölték: „Öreg, koldus sejtű férfi találtak holtan a szombatvársárnára virradó hajnalon, a lebontott Orczy-ház omladékai között. A tárcájában láttak elrongyolt iratokból megállapított személyazonosságát, mely szerint a halott Tannenbaum Áron 91 éves, valaha dúsgazdag nagykereskedő”.

Újból az Orczy-ház és annak régi története kísért. Mi játszódhatott le szombat Tannenbaum Áron nevű aggastyának házában, amíg odavánszorgott a rombolás alatt levő Orczy-házhoz. Eszébe jutott bizonyára, hogy egykor... úgy ötven évvel ezelőtt vagy még régebben, hogyan állott ott nyoszázó égő gyertya fényében, a feketébe öltözött tömegben, az istentiszteletnél, amikor még az első sorban ült, hiszen egyik legtekintélyesebb kereskedője volt az akkoriban Budapestnek. Életretámadt a romhalmait látta a saját és a templom fénykorát, látta maga előtt a Tórát, amelyet ő iratott. látta saját lelkét, lelki szemei előtt újra vonult minden, ahogy a haldokló előtt szökött, amint az előimádkozó harsány hang felhívja a Tórához, amelyet ő adományozott és misebérachokat csináltat ismerősökkel családnak és snoderol gavallérosan...

Emlékek... emlékek... miközben a vaszi holdfény enyhe éjszaka rávilágít a lig lerombolt falakra... és úgy érzi Tannenbaum Áron, a 91 éves aggastyán, hogy mult minden dicsőség. Mulandó a vagyon, emberek elismerése, mulandó a kő is, szent az örökéletűnek tartott Orczy-ház a benne levő templom is eltűnik a föld színéről... Nem bírta tovább az életet Tannenbaum Áron... ezen az éjszakán, miután élete filmje újra lepergett lelki szemei előtt úgy zakatolt, hogy nem bírta tovább az életet... és ott a romok között halt meg. Utolsó pillantásával a régi Orczy-templomra látta, látta saját magát... amint ünneplés érezte a jólétnek, az élet minden szépségének lyktetését és mulandóságát és örökélet lehányatott a kópárnára... Így halt meg Tannenbaum Áron... és így „hal meg” az örökidőkre az Orczy-templom is... legyőzi emléke áldott... W. S.

Clujon Mátyás orth. kóser éttermét május 1-től áthelyezte a Calea Regele Ferdinand 35. szám alól a Calea Regele Ferdinand 10. szám alá. Ha jól akar étkezni, úgy keresse fel az ardeali zsidóság közkedvelt találkozó helyét, a Mátyás éttermet.

x Beretvás pastilla a legmakacsabb lázát is elmulasztja.

Schwartz Menyhért, Orth. Zsidó Leányinternátusa
Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 8, fiu- és leánygyermek
nyaraltatása, kies fekvésű, magaslaton levő Bratcan,

állomástól 8 percre, a hegyek között épült egészséges kőépületben, por- és szélmentes helyen. — ALLANDÓ FELÜGYELET! Kiránduló helyek! Sporttanár vezetése mellett az összes sportágak szakszerű tanítása. Mérsékelt árak. Strand. Tenniszpálya. Rádió. Hízó-, nap- és léggymű. Kitűnő referenciák. Prospektus. Gyermek kísérővel és anélkül is felvétetnek. — Telefon Oradea No. 11. Bratcai nyaraló telepen No. 2. — Kérjük a jelentkezéseket elhelyezés végett mielőbb eszközölni.

(Folytatás a 2-ik oldalról)

dó város méhkasoz lett hasonló. Munkács különben is minden jellegében zsidó város, ahol nem csupán a vendéglők cégtábláin áll héber betű, hanem csaknem minden egyes üzlet felett, mert ez az öntudatos zsidóság megköveteli még ügyvédjétől is, hogy héber betűkkel is jelezze foglalkozását. De nem is csoda, mert ahol egy ilyen zsidó fluidumot kisugárzó egyéniség élt, annak minden szava, ténykedése pregnánsan rányomja bélyegét még a város külső képére is, amelyben lakik.

A végrendelet — Az új főrabbi

Kilenc évig készült a nagy rabbi végrendelete. Minden évben hozzáirt valamit. A cvóot a temetésen Lebovics csapí főrabbi olvasta fel és csak a szpinkéi és kaszonyi rebek méltatták rövid szavakkal és veje, Reb Borechl, aki arra a végrendeleti paszszusra tekintettel, amely nem engedte meg, hogy méltassák egyéniségét, egy zsoltárszóval indult ki „cham libi bókirbi, behagigi tivar és”, melegség járja át szívemet és tűz emésztí agyamat, amiért nem önthetem ki bánatom megfelelő szavakban Izrael eme nagy vesztesége felett...

A hitközség még a temetés előtt gyászülést tartott, amelyen a megboldogult vejét választották meg új főrabbinak és a halottnak mazeltov-ot kívántak.

Reb Chaim Elozor Spirát zel., atyja, a „Darké Tsivo” szerzője mellett helyezték örök nyugalomra. Estefelé hat óra tájban már ezrével jelentkeztek a hívek kvittlikkel a frissen hantolt sir körül, ahova a zarándoklás egész éjszakán át tartott. Este sokan felkeresték az új főrabbit, akihez ugyancsak kvittlikkel járultak. Az új főrabbi R. Borech Rabinovits mindössze 23 éves, elönte féltéken nyult a kvittlik után s kijelentette, hogy azokat kiviszi majd a megboldogult sírjához és az esetleges pidjanokat kizárólag lesivája részére fogja felhasználni.

A hírek szerint az elhunyt siremlékét már május 20-án felavatják, a cvóo szerint a legegyszerűbb felirattal.

AZ ELHUNYT MINT „ELLENFEL”.

Kiméletlen volt a cionizmus elleni küzdelemben. Nem ismert kiméletet, neki nem létezett barát, csak az eszme, amely hevítette, irányította lépteit. Gyorsan beszélt és szavai sem voltak finomkodók, amikor valakit vagy valamit megvetett vagy gyűlölt. A

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,

Str. Lipsicani 7.

Telefon: 462-91

Sosec hátamögött. Postavámmal szemben.
 Előrangú erdélyi konyha!!

A városházán is fekete lobogó lengett. Katonák díszsorfalva várja a nagy halottat a temető felé vezető útvonalon, amelyen az összes utcai lámpák is kigyulladtak.

A városházi hatóságokon kívül képviselve volt a temetésen a csehszlovákiai belügyminiszterium és az uzhorodi kormányzósági hivatal. A katonaságot egy tábornok képviselte. Körülbelül huszezer ember vett részt a levájon. Több száz rabbi is megjelent, bár gyászbeszédet nem tartottak. Autók százai is ontották a gyászolókat, három pozsonyi és több magyarországi hive, külön repülőgépen jött a temetésre.

chasszidikus világnak rendkívül imponált ez a kérlelhetetlenség. De ebben a chasszidikus körben is voltak ellenségei. Most, hogy eltávozott az élők sorából, talán nem aktuális a harcok élet minden egyes fázisára rámutasunk, de nem csupán cikkeknek, hanem regényeknek érdekes témája lehet ez a nem mindennapos képességű férfiú. Spira Lázár 20 nagy művet írt, vallástudományi forrásmunkákat, amelyek a kor problémáival aktualizálva voltak és könyvtára, egyike Európa legértékesebb és legnagyobb zsidó könyvtárának.

Elhunyt a nagy harcos. Kihullott a toll kezéből, amellyel sokszor mint karddal harcolt. Hirtelenében nem tudunk a zsidó világban még egy hasonló harcos egyéniséget, aki a vallást helyezte és az Ur szolgálatát mindenek felett. Olyan fascináló hatással imádkozott, beszélt, szónokolt, hogy mindég magával ragadta hallgatóságát.

FURCSA TALALKOZÁSA A TRAGIKUS VELETLENNEK.

Pontosan egy évvel ezelőtt, Szivan 2-án távozott az élők sorából Hager Izrael, a wizensitzi rebbe, a világ egyik legnagyobb tekintélye. Amikor az oradeai temetőben ezrek álltak körül a nagy caddik ohéjlet, ugyanakkor készültek a nagy temetésre a munkácsi chasszid tizezrek. Ez alkalommal fültnak felelevenítik a következőket: Amikor a múlt évben meghallotta a munkácsi rebbe a wizensitzi elhunytát a következőket mondotta:

— Sajnos, nem volt szorosabb ismeret. ségem az elhunyttal, mert csak rövid ideig lehettünk együtt. De annyit mondhatok, hogyha eljön időm, hogy távozzam erről a világról, akkor azt szeretném, ha ugyanezen a napon történe.

És milyen megdöbbentő valóság. A munkácsi kívánsága teljesült. Egy évvel később, ugyanazon a napon hunyta le örök álmra szemeit, de míg a wizensitzi 76 éves volt, addig a munkácsi 11 évvel fiatalabb, mikor az örök létbe költözött.

S mert alig 2—3 nappal Sevuot előtt történt mindkét haláleset, a zsidóság úgy is gondolhatja, hogy szimbóluma lehet annak is, hogy míg a Tóra legkiválóbb hordozói eltűnnek a földről, ezzel szemben vigasztalódják a zsidóság abban, hogy a Tóra tana örök, amelynek kinyilatkoztatását ünnepeztük néhány nappal ezelőtt...

Borzalmas gyomorfájdalmalm voltak...

és most 2 üveg „Gastro D.” elhasználása után tökéletesen egészségesnek érzem magam, holott már 3 hónapja sem Gastro D.-t, sem más gyógyszert ne szedek. Ma, amikor a Gastro D. kezelés annyira kigyógyított betegségeből, hogy mindent ehetek, sőt néha kevés bort is ihatok, már csak mint rossz álmra emlékszem vissza borzalmas fájdalomra. Nagyon hálás vagyok önnek a kitűnő gyógyszerért, L. Pfanhauser mérnök, București, Str. Logofăt Jordan No. 7.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában București, Calea Victoriei 124.

Megegyezés jött létre a Hisztadruth és a revizionista munkásszervezet között

Az ország politikai köreiből általános érdeklődéssel tárgyalják, hogy a revizionista munkásszervezet és a Hisztadruth között létrejött a munkavállalási egyezmény, amelynek megteremtése érdekében évek óta mindkét részről tesznek erőfeszítéseket. Három évvel ezelőtt a működésre vonatkozó javaslat fölött a Hisztadruth szakszervezet népszámlálást rendezett, amely azonban a javaslatot nagy többséggel elvetette. Úgy látszik, a mai, különlegesen súlyos politikai helyzet szükségessé tette a „beszkém” megteremtését, ami a jelenlegi körülmények között rendkívül fontosának tekinthető. Jóllehet, a két munkásszindikátus közötti megegyezés tisztára gazdasági jellegű, nem lehetetlen, hogy a megegyezést politikai téren is tárgyalások fogják követni, a Cionista Világszervezet és Jakotinszky Új Cionista Szervezeté között.

— RABLÓTAMADÁS EGY CLUJI GYÁRIGAZGATÓ VILLÁJÁBAN. Cluj.

Megdöbbentő éjszakai bandítátámadásnak esett áldozatul Léb Miksa gyártulajdonos, a cluji zsidó közelet egyik tisztelt alakja. A Heinrich szappangyár igazgató-tulajdonosának Maloasa-utca 7 szám alatti villájába éjnek idején álarcos betörő hatolt be, aki a háziak ellenállásának láttára revolverrel rálőtt Léb Miksára, akit két golyó is ért, amit szerencsésen kioperáltak belőle és csodával határos módon nem éjtett súlyos sebet a revolveres támadás. Különösen bátran viselkedett a tragikus és veszedelmes támadás idején Léb Miksa gyárigazgató 15 éves Edit leánya, aki lélekjelenlétével gyors orvosi segítségre gondoskodott. Léb Miksa iránt úgy a cluji, mint az ország más részében lakó zsidóság körében a legnagyobb együttérzés nyilvánul meg és kívánják neki, hogy az aránylag szerencsés kimenetelű támadás utókövetkezményeit mielőbb kiheverje.

— JÓ CSALÁDBÓL származó 28 éves intelligens, zsidó és világi tudományokban jártas vallásos intellektuel fiatalember nősülni szándékszik. Keresi hozzáillő leány ismerettségét, akinek szülei beuősülést részesítenék előnyben. Érdeklődők leveleit kéri kiadóhivatunkba továbbítani „Mislem” jellegre.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzio Budapest központjában, Andrassy-ut 43. szám. Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák, tolyóvízzel. Kivánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné

Kárme-pansio (Andrassy-ut 43)

Telefon: 12-89 67.

vagy Oradeán: özv. STRASSER IGNATZNÉ
 Strada Nicolae Iorga 17. szám alatt.

Hétről-hétre

London. — Palesztina főrabijja, dr. Izsák Herzog, az angol fővárosból való elutazása előtt kihallgatáson volt Ormsby Gore gyarmatügyi miniszternél. Hosszabb beszélgetést folytattak az általános zsidó kérdéssel és a gyarmatügyi miniszter behatóan érdeklődött a palesztinai ügyekről és a miniszter informálta a grand-rabbit feladatáról, amelynek Palesztinában meg kell feleljen.

Breslau. — A „Schlesische Tageszeitung” közli, hogy valamennyi városi fürdőben tilos zsidóknak fürdeni, csak Kallenbasche Schwimmanstalt áll rendelkezésre.

Varsó. — Hetven, Németországból kivándorolt zsidó megszállta a központi segélykomité helyiségét és nem akartak addig távozni, amíg segélyben nem részesülnek. Végül a rendőrség lépett közbe és a hatóságok lezárták a helyiséget. A kormány megbízott három szociális munkával foglalkozó tudóst, hogy a kérdés rendezésével foglalkozzanak. — Prof. Schorr főrabbi szenátor kezdeményezésére dr. Aron Solowietnik és dr. M. Tauber közreműködésével kooperatíva létesült, amelynek célja egy héber napilap kiadása lesz. — Vasiutynsky szerkesztő három zsidó lapszerkesztő ellen becületsértési pert indított, mivel számos cikkben „félzsidó”-nak titulálták. A bíróság a valódiság bizonyítását mellőzte és büntőnek jelentette ki az illetőket és két illetőleg három havi fogházra ítélte el őket, mivel „félzsidó” becületsértésnek számít. Egy ember csak egy fajhoz tartozhat.

Mexikó. — Az itt megjelenő „Der Weg” című lap közli, hogy Philippi képviselő tervet terjesztett a parlament elé melyben azt ajánlja, hogy a mexikói kormány javasoljon egy új békekonferenciát, amelyen a zsidókérdést is rendezni fogják. A javaslattal a mexikói parlament egy külön bizottsága fog foglalkozni.

Newyork. — A National Council of Jewish Women közölte, hogy két stipendiumot létesített a békének tanulmányozására, a jeruzsálemi héber egyetemen.

Frankfurt a-Main. Prof. dr. Oskar Davidot nevezték ki a Rotschild-kórház röntgenológus főorvosának.

Kansas City. — A napokban meghalt Jacob Herzfeld ügyvéd 60 éves korában, aki vezetés szerepet játszott az amerikai cionista életben és egyik fogalmazója volt a Jewish Agency alkotmányának.

Berlin. — Breslauban egy 56 éves zsidót egy évi és négyhavi fogházra ítélték fajgyalázási kísérlet miatt. — Giessenben egy árját ítélték el fajgyalázásért. — Düsseldorfban egy 48 éves vádlottat négy évre ítélték el és öt évre polgári jogainak felfüggesztésére. — Hamburgban egy 50 éves árja kapott 16 havi börtönt, fajgyalázás miatt. — Nürnbergben egy zsidó vádlott hasonló büncselekmény miatt négy évi fogházat kapott.

Jeruzsálem. — Arab újságok jelentése szerint az angol kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy a palesztinai kérdést kiveszi a Colonial Office hatásköréből és a jövőben a Foreign Office hatáskörébe utalja. Ezt megteszik majd az arablakta országokkal is. A jövőben tehát a külügyi hivatal fogja intézni az ügyeket és a királyi bizottság jelentésében is utalás történik majd erre a tervre. — A legfelsőbb arab komité rövidesen külön ülést fog tartani, amelynek tárgya lesz a jaffai kikötő komoly helyzetének megvitatása. — A izdai repülőter építési munkálatait egy angol vállalkozó kapta meg, aki 50.000 fontért (50 millió lei) vállalta a munkálatakat és olcsóbb volt, mint a többi ajánlattevő. — Kormánykörökből eredő hírek szerint Afuleh mellett új repülőteret akarnak létesíteni. — A Karmelnél fekvő arab faluban házkutatást tartottak, mely alkalommal nagymennyiségű fegyvert, bombákat és municiót találtak. — Tulkarem mellett agyonlőttek egy arab segédrendőrt. Politikai gyilkosságot gyanítanak. A gyilkos elmenekült. — A Jewish Agency előzetes becslés szerint április havában 1200 bevándorló érkezett az országba, akik közül 200 kapitalista. — A holland kormány kereskedelmi attaséit nevezték ki Jeruzsálem székhellyel. Feladata lesz Hollandia és Palesztina közötti kereskedelmi kapcsolatokat kimélyíteni.

Kellemesen,
gyorsan és jól
borotválkozik,

ha
„Raso-Pastá”-t
használ
Gyártja:
Ioan Breckner S.A.
ALBA IULIA

Tel-Aviv lesz a zsidó főváros?

Jeruzsálem. A Beirutban francia nyelven megjelenő „La Syrie” című lap a következőket írja Palesztina felosztásának tervével kapcsolatban. Számos jel arra mutat, hogy szó van arról, hogy Palesztinát két, vagy több részre fogják osztani. A királyi bizottság egyik tagja, prof. Coupland olyképpen nyilatkozott egy tekintélyes arabnak, hogy Gaza, Barseba, Hebron, Jaffa és Jeruzsálem, Bethlehem, Nablus, Tulkarem és környéke arab állam lesznek, amelyet Transjordániával egyesítenek. Az új ország fővárosa nem Amman lesz, az eddigi főváros, hanem Jeruzsálem. (Természetesen ez felelőtlen állítás, mert nem csupán a zsidók, de a keresztény világ sem egyezik abba bele sohasem, hogy Jeruzsálem arab államé legyen. Eddig a legpesszimistikusabb jelentés is úgy szólott, hogy Jeruzsálem exterritoriális terület lesz. A zsidó felosztást pedig az a zsoldárvers fejezi ki legjobban: Száradjon el jobbam, ha elfeledlek Cion.) Majd tovább azt írja az arab sugalmazású francia újság, hogy a zsidó lakta kanton fővárosa Tel-Aviv lesz, amely magához fogja csatolni közigazgatásilag Rison le Cion, Ness Ciona, Rechovot, Ekron és Chendera kolóniákat.

Végül egy harmadik terület dominium lesz.

A „Sunday Epress” nagy angol lap szerint Jeruzsálem, Bethlehem, Nazaret, tehát a keresztények szent helyei, közvetlenül az angol fennhatóság alá fognak tartozni. Így fogja javasolni a királyi bizottság, mely állandóan tanácskozik Lord Peel vezetésével. Csaknem bizonyos, írja az angol újság, hogy a királyi bizottság javaslatát az angol kormány magáévá fogja tenni.

Jeruzsálemi hírek szerint, a főmufti rövidesen delegációt küld Londonba, hogy ott Abdullah emír mesterkedéseit ellensúlyozza. A bizottságot a mufti egyik közeli rokona fogja vezetni. Viszont ő maga a tervezett londoni ut tervéről lemondott.

— Orth. 27 éves fiatalember, kinek saját rőfösüzlete van, hozzáálló házastársat keres. Igénye 200.000 lei. Leveleket „Komoly” jelígre a kiadóba kér.

MI LETT VOLNA? . . .

Goebels mondotta amerikai újságíróknak:
— Ha nemzeti szocialista uralom lenne Amerikában, nem volnának gengszterek. — Erre válaszolta halkán az egyik újságíró:
— Nem is volnának, mert minden gangster nemzeti szocialista vezér volna . . .

AZ EGYIPTOMI KÖVET INZULTALASA
BERLINBEN.

Az egyiptomi követet zsidóknak nézték Berlin utcáin és inzultálták. Amikor megtudták a német bocsánatot kérték tőle és kijelentették, hogy amik elkergetik majd az összes zsidókat, nem fordulnak elő ilyen féltreállítás. Erre az egyiptomi követ válaszul válaszolta:

— Nem tudom, hogyan fog ez sikerülni Önöknek, mert mi megpróbáltuk már 4000 évvel ezelő óta nekünk sem sikerült.

FREDMENYES SZÓRAKOZOTTSÁG

Egy szórakozott tanárról mesélik, hogy az ő helyett mindig a feleségét huzza fel és csak akkor veszi észre, amikor az ütni kezd.

VENDEG A PINCÉRHEZ:

— Foglalt ez az asztal?
— Igen. De azért csak tessék leülni. Addig foglalták le.

IGAZSÁGOS

Egy családhoz meghívták vacsorára a szegény bócher. Az asztalnál ült a házigazda és a feleség két fiuk és két lányuk, meg a bócher. Behozták sült csirkét és a házigazda így szólt:

— Na, bócher, heten vagyunk, oszd el igazságosan ezt az öt csirkét.

— Hát kérem — mondta a bócher — itt van egy csirke önnek és a feleségének, itt van egy csirke a két fiúnak, itt van egy csirke a két lánynak és megmaradt két csirke az enyém.

— Na és ez igazságos?

— Hogyne, kérem. Ön, a felesége és egy csirke az három, a két fiu és egy csirke, az is három, két lány és egy csirke, az is három és én és én csirke, az is három.

OKOSAN

Jankit, aki boltiszolga, főnöke átküldi egy üzlettel a szomszéd kereskedőhöz.

— Rendben van — mondja a kereskedő — mondja meg a főnökének, hogy tudomásul vettél az üzenetet.

— Igenis — feleli Janki, de nem mozdul.

— Akar még valamit? — kérdi a kereskedő.

— Azt szeretném tudni, — mondja erre Janki — hogy ha a gazdám megkérdi, hogy mennyi botavalót kaptam, mit felelek neki?

PRAKTIKUS AJANDEK

Egyik fukarságáról ismert férjtől megkérdezték, hogy mit vett a feleségének születésnap ajándékként?

— Egy ajakruzszt — mondja.

— Miért épp ajakruzszt?

— Mert azt kis részletekben visszakapom tőle.

NEM AKAR HAMISAN ESKÜDNI

Ketten találkoznak az utcán és mindenfélre utalóan ügyekről diskurálnak. Végre mikor el akarnak bújni egymástól, így szól az egyik:

— Te, igéj a házamért százezer lejt.

— A te házadé? Nem ér huszezer lejt se én különben sem veszem meg.

— Mondtam én, hogy vedd meg? Igéj érte százezer lejt.

— De hát miért?

— Mert holnap jön rá egy vevő és meg akarja neki esküdni az anyám életére, hogy tegnap százezer lejt igérték érte.

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

Orth. **גערמק** **Gyermeküdülőotthon** a Tátra gyöngye
Szép napos-komfortos szobákkal, elsőrangú házi ellátással.
Orvosi és pedagógiai felügyelet. Fürdő, sport és játéklehetőségek.
Kérjen prospektust!! **Lőcsefüred**
Levoča